

Panelek árnyékában

Élmény - leszámoló

mint itt. Megszokták a nehéz munkát. Úgy érzik, több munkát is el tudnának végezni, mint amennyit rájuk bízta.

A munka reggel fél 7-től délután fél 5-ig tartott naponta, csütörtökön 5 óráig, szombatonként szabadnap volt.

A lengyel egyetemista lányok csöveket festettek az új lakásokban, a fiúk pedig lapátoltak, a garázsok alját töltötték fel földel. A csehszlovák lányok és fiúk hasonló munkát végeztek Tarjánban. Valamennyien joghallgatók Kassán. Vezetőjük, *Ivanka Oszkar* lelkesen beszél az építkezésről, szebbnek találja az itteni lakótelepeket, mint náluk, nem annyira egyhangúak. Ezt még a zöldövezet is emeli, a parkok, a fák, a virágok.

A táborozók az Irinyi kollégiumban laktak. A tábor vezetője a hat hét alatt *Budai Mátyás* egyetemi hallgató volt. A táborvezetőség tagjai: *Katona Márta*, *Bende Zsuzsa* és *Rakonczai Gábor*, a JATE hallgatói, valamint *Lefánti János*, a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem hallgatója. A tábor orvosa *Kurucz László*, a SZOTE VI. éves hallgatója, az Irinyi kollégiumban rendelt naponta.

A JATE klubban a KISZ KB szervezésében három központi programot rendeztek. Az első turnusban fellépett az *Ex Antiquis* együttes, *Haki Tamás* vezetésével. A második turnusban a Színvészeti Főiskola hallgatói adtak egy színvonalas műsort, míg a harmadik turnusban az orosz és szovjet irodalom verséből hallhattak egy remek összeállítást a táborlakók. A megzenésített verseket gitár-kísérettel adták elő a fellépő művészek, akik között *Keres Emil* és *Kohut*

Magda is szerepelt. A többi napokon este 7 órától discot rendeztek, mozilátogatást szerveztek, vasárnaponként pedig Gyulára kirándultak. A fiatalok szabad idejét sok érdekes, színes program töltötte ki. Megnézték a Szabadtéri Színpadon a Bánk bánt és a Hány Jánost, részt vettek a Szegedi Ifjúsági Napok rendezvényein. Turnusonként egy táborítélet raktak, ahol az énekszó, a jókedv, a barátság hangulata uralkodott.

Külföldi barátaink az építőtábori munka után 10 napos jutalomútlóval vettek részt Kilián-telepen, Nógrádverőcén, Szeged, Miskolc és Budapest környékén. A tábor végén építőtábori jelvényt, zöld, sárga JATE trikóval jutalmazták a legjobban dolgozó egyetemistákat. A táborban szombatonként igen élénk sportélet volt. A fiúk minden turnusban rendeztek futball- és kézilabda bajnokságot, több ízben pedig a DELEP sportpályán a vállalat fiataljaival mérköztek.

A tábornak sok látogatója is akadt. Megnézte a fiatalok munkáját dr. Rácz János, a JATE rektorhelyettese, Váradi Károly, a KISZ KB tagja és ellátogattak a miskolci és gödöllői egyetem KISZ-titkárai is.

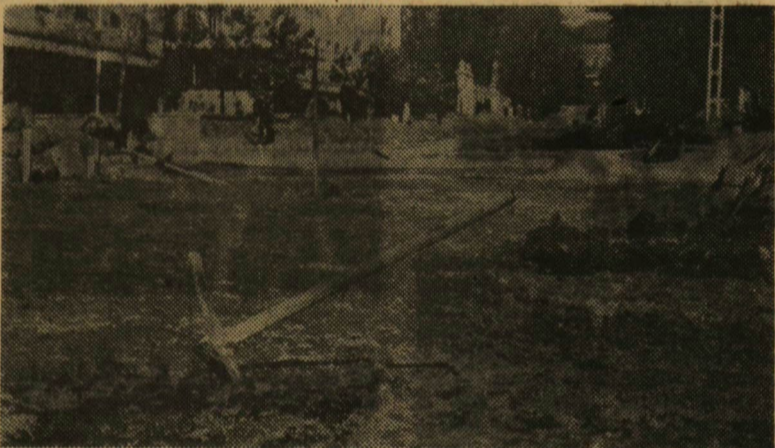
A tábor zárása után *Budai Mátyás* táborvezető pozitívan értékelte a hathetes időszakot. Igazán jó szellemű, vidám hallgatók vettek részt az ideiglenes táborozáson. Mindenki elégedett volt a kultúrprogrammal, a kirándulásokkal, a hangulatos estékkel. Reméljük, hogy a tábor maradványait emlékeket hagy mind a külföldi, mind a magyar egyetemisták emlékeztetésében. Jövőre is várjuk őket!

—madarász—

A József Attila Tudományegyetem szegedi építőtáborában három turnusban július 6 és augusztus 16 között mintegy 350 magyar és külföldi egyetemista dolgozott. Az első turnusban csak magyar egyetemisták — a JATE és a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem hallgatói vettek részt, a második és harmadik turnusban 82 külföldi egyetemista érkezett. A Szovjetunióból 35-en, Lengyelországból 15-en, NDK-ból 14-en, Csehszlovákiából 13-an és Finnországból 5-en végeztek építőtábori munkát Tarján-telepen és a Dorozsmai úton.

A tábor célja volt segíteni az építőtábori munkaerőgondjainak megoldását, valamint elősegíteni az építkezés határidejének betartását. Ennek érdekében az egyetemi KISZ-bizottság szerződést kötött a Délmagyarországi Építőtábori Vállalattal, s így a szerződés értelmében a fiatalok hat hétre dolgozhattak az építőtáborban, munka utáni szórakozásukról pedig az egyetem gondoskodott. Az egyetemisták általában segédmunkát végeztek: a fiúk földmunkában (betonozásban és csatornázásban) vettek részt, a lányok Tarjánban az elkészült panelházakat takarították. Mind a két helyen fiúk is és lányok is dolgoztak. Tarjánban például a fiúk vasalkatréseket mázoltak, Dorozsmán a szovjet lányok betonoztak is. A csoportok brigádokban dolgoztak, a brigádok munkáját pedig a DELEP-től kirendelt munkavezetők irányították.

Az egyik munkavezető elmondta, hogy náluk 20 diákból álló lvovi és 15 tagú odesszai csoport dolgozik. Elemeket öntenek betonból, s ezzel 8 forintot keresnek óránként. *Szergej Naumenka*, a Lvovi Műszaki Egyetem hallgatója kitűnő, rutinos munkavezetőnek bizonyult. A csoporttal való beszélgetés során kiderül, hogy otthon már kétszer részt vettek építőtáborban és sokkal többet kellett dolgozniuk,

A munka egyik cserbenhagyott áldozata

Kinek-kinek kedvére

Az építőtáborok „újszülöttje”, az úgynevezett szabad idős tábor. Ilyenben voltunk július elején Balotaszálláson. Az újat az jelentette, hogy itt a középiskolás táborban 12 egyetemista is táborlakónak számított a szegedi egyetemről, a miskolci műszaki egyetemről és a kecskeméti automatizálási főiskoláról. A középiskolákban végzett előzetes felmérés és brigádvezetői megbeszélések alapján 7 úgynevezett „érdeklődési kör”-rel készülték a hallgatók. Ok vezették ezeket a köröket, beszélgetések formájában. Itt mindenki szabadon véleményét nyilváníthatott, kérdezhetett, illetve válaszolhatott. A cél az volt, hogy a táborozók szabad idejét olyan programokkal tegyék színessé, amelyek tartalmasak, hasznosak és szórakoztatók, s háttérbe szorítják az üres időtöltést.

Minden brigádban dolgozott legalább egy egyetemista, „szimpla brigádtag”-ként. Legálábbis látszólag az volt. A gyakorlatban azonban mi voltunk a brigádok láthatatlan hajtóerői. Igyekeztünk minél közelebb kerülni a középiskolás lányokhoz és a legkülönbözőbb pedagógiai eszközökkel elérjük azt, hogy igazán aktív résztvevői lettek a tábornak.

Régelt negyed 6-kor volt ébredés, majd reggeli és utána irány a munkahely. Szőlbőjtás volt a feladatunk — amiben hat óra alatt is el lehetett fáradni. A munkaverseny ugyanis rendkívül szoros volt. — Az első napok munkájának egy részét

és a szabadtéri programokat elmosta az eső. A hangulatgörbe ennek ellenére igen szépen emelkedett. Nagy sikere volt például a tábori divatbemutatónak és a színet nélkül működő stúdióknak. Amikor már délután is tudtunk dolgozni a teljesítmény egyes brigádoknál (az egyetemisták nem kis érdemként) a 300 százalék felé kezdett közeledni. Így aztán végül is kioszthattuk a legjobban dolgozó brigádoknak a jutalmakat.

Délutánonként gazdag kulturális program várta a táborozókat nem kötelező jelleggel. Már az első napon „tűltünk” az érdeklődési körök bemutatkozását, több kevesebb sikerrel. — Nagy sikere volt a könnyűzenei körnek, aminek vezetői az új zenei irányzatokat, illetve azok következőit mutatták be sok zenével. Hasonló érdeklődés kísérte a komolyzenei kört is. „A hasznátalan nem” című színdarabot a kör, amelyben a nők helyzetéről, történelmi-társadalmi fejlődéséről, napjaink szexuális problémáiról beszélgetett az érdeklődők nagylétszámú csoportja. A sportolni vágyóknak szinte korlátlan lehetőséget biztosítottak a sportpályák és a felszerelések; az időjárás sajnos nem. Ennek ellenére a női focisok „Amazon Kupá”-ja gazdára talált. — A pályaválasztás fontosságáról, illetve a mitológia érdekességeiről azt hiszem nem kell itt külön értekezni. Ez a két témakör azonban sajnos nem vált olyan közkedveltté, mint az előbb említették. Ezt többféleképpen le-

hetne magyarázni, de a legnagyobb talán mégis az, hogy az érdeklődési köröket azonos időpontban tartották, s ez egyértelmű választásra kényszerítette a lányokat. — A tervezett filmesztétikai kör sem valósult meg. Ennek oka az volt, hogy nem kaptuk meg a megfelelő filmeket. (?)

Megkíséreltük azt is, hogy megismertessük a táborozó középiskolásokkal egyetemistáinkat, azok szervezeti felépítését, sajátos világát, a kialakult szokásokkal, hagyományokkal, humorával és fonákságaival.

A fent említettek kivül természetesen a hagyományos tábori programokra is sor került — az ünnepélyes zászlófelvonástól az utolsó esti táborútig, ahol rövid versek, dalok, humoros jelenetek örökítették meg a tábor életének egy-egy mozzanatát. Az egyetemisták és a középiskolások bensőséges kapcsolatát bizonyítja a sok közös fénykép, cím-csereberélés és a következő tanévi újabb találkozások ígérete. Az utolsó napon végzett felmérés szerint mindenki jól érezte magát és jövőre is szívesen jelentkezne hasonló jellegű táborba.

Mindannyian először voltunk szabad idős táborban, talán ezért nem ment minden zökkenőmentesen. Ennek ellenére úgy éreztük, a tábor sikerült, céljainkat elértük; ezért javasoljuk minél több hasonló jellegű tábor szervezését.

HAVASI IBOLYA

Keserű szájjal, a tervezett időpont előtt öt nappal érkezett haza a kassai egyetem nemzetközi, tátrai táborában dolgozó szegedi brigád. A hajnalban induló vonat után csupán két lengyel barátunk, Jurek és Andzrej integetett, a vendéglátók bizonyára épp akkor fordultak a másik oldalukra. Csak egyetlen dolog járt a fejünkben: végre otthon leszünk. Ezt a vágyakozást pedig nem csupán honvágyunk kell neveznünk. A táj csodálatos volt, Pozsony mindenkihez tetszett, Prágába mindenki szeretett volna elmenni. A felmerülő kérdések gyökerei előbbre nyúlunk, sok víz lezuhog még a munkahely melletti kis hegyipatak medrében, mikorra ez a tizenöt ember a „csak a szépre emlékszem” közhelyet magáévá tudja tenni.

De lássuk, mi is történt. Kezdehetjük a szerződésnél — és vágjunk a közepébe. Az amúgy is előnytelen szerződésünknek nem hiszem, hogy volt olyan pontja, melyet ne szegtek volna meg vendéglátóink. (Nem ártana a mi szerződésünknek kis tapasztalatcsereire elmenni a lengyelekhez.)

Megérkezésünk után albérlétekben helyeztek el bennünket, munkahelyünkötől hat kilométerre. Ahol ketten laktak egy szobában, ott fürdési lehetőség nem volt, ahol volt fürdőszoba, ott hatan laktak egy kétszemélyesre tervezett hálószobában. Vacsora hat kilométerre tőlünk, ahová gyalog kellett (volna) elmenünk, gyalog visszajönnünk. Mondanom sem kell, sokszor kihagytuk... A táborban két hétre az volt nemzetközi, hogy láttunk németeket, lengyeleket,

meg szlovákokat is dolgozni körülöttünk. Két hét múlva az albérléteket katonai sátrak váltották fel, ez már a munkahely mellett volt, s a faházakkal szemben az volt az előnyük, hogy esős időben bokáig ért bennük a sár. Viszont ez már nemzetközi volt.

A lányok munkája először értelmetlen volt, később már nem nagyon kaptak konkrét feladatokat, a legvégén pedig pénzt. A heti kétszeri kultúrprogram egy táncos-vurlizeres összejövetelben merült ki, volt kirándulás, később pedig három, azaz három sportrendezvény. A táj lenyűgöző volt, a szervezés lesújtó. Azért dolgoztunk és vártuk a kirándulást.

Mikor kiderült, hogy a nyolcnapos kirándulás útiköltségeit, az étkezést és szállást, valamint a belépőket mi fizetjük — már csak mosolyogni tudtunk kinnunkban. A lányok pénze az útiköltséget sem fedezte volna. Azért Pozsonnyal megpróbálkoztunk. Mikor katonatiszt beállítottságú vezetőnkkel eltöltöttük az első hosszú napot, már mindenki csak egyet akart: HAZA!

Ezek után azt hihetnénk, élmények nélkül tértünk meg. Nem. A legrosszabb szervezés, a legbátrabb mellőzés sem tudta a vidék szépségét, az új látványának nagyszerűségét halványítani. Ha megkérdeznék tőlem, megegyeznék nekivágnék-e az útnak, azt mondanám: igen. A Tátrában nem minden nap töltöttem el az ember négy hetét. Ám, ilyen szervezés mellett azt hiszem, egy idegszanatóriumba utaltatnám be magam nyári pihenő végén.

ZALÁN LIPÁK TIBOR

Árpád utódai

A kutatóknak és régészeknek közös tulajdonságuk a kíváncsiság. Szinte egyazon időben döbbentek rá Budapesten és Szegeden egy figyelemre méltó adatra. Zolnay László, aki a budapesti várban fedezett fel középkori szobrokat, felfigyelt egy XVI. századi mű fontos pusztaszeri vonatkozásaira.

A Zsigmond lengyel herceg budai számadásai című könyv ugyanis leírja Zsigmond lengyel herceg és II. Ulászló törökök ellen való készülődését. A jeles fejedelmek teljes udvartartásukkal Szegedre vonultak, és miután a hadjárat elmaradt, Pusztaszere is elhagyták. Ebből egyértelműen következik, hogy a jeles urakat — nemes uraknak kellett fogadniuk Pusztaszere. Eddigi ismereteink alapján csak a kolostorról tudtunk. Zolnay László feltételezését dr. Trogmyer Ottó, a szegedi Móra Ferenc Múzeum igazgatója támasztotta alá. 1970-ben megkezdődtek az ásások. Az emlékmű előtt szinte észrevétlenül magasodó 30x15 méteres púp oldalán kutatóárokot ásott, és egy palotának köríves hátulsó oldala került elő. Tehát ráakadt arra az udvarházra, amely annak idején vendégül látta a királyt, és feltételezhető módon itt lakott 1318-ban Károly Róbert is.

Az 1970. óta folyó ásásokon részt vettek már Csongrád megyei középiskolások, akik három évig tarták fel a monostor romjait, majd 1974-ben két alkalommal nemzetközi táborlakók segítettek a múlt emlékeinek felszínre hozásában. Most pedig négy tanárképző főiskola — az egri, a pécsi, a nyíregyházi és a szegedi — hallgatói, valamint az ELTE 2, a JATE 8 régész-hallgatója térkepezte fel az ősi nyomait. A régész-tábor június 29-től július 26-ig tartott. Az első turnus befejezése előtt egy nappal, július 11-én kerestem fel „Árpád fiait és lányait”, akik a nagy meleg ellenére lázas izgalommal dolgoztak ásóval, csákánnyal, mérőműszerekkel közükben. A tábor vezetője *Hörváth Ferenc*, a Móra Ferenc Múzeum ásatási helyettes vezetője, a JATE Ökörtörténet-régészeti Tanszék ösztöndíjasa. A jelenlegi ásatási munkálatokról faggattam:

— Izgalmas fejezetéhez érkezett az ópusztaszeri ásás. A monostor feltárása, az ottani ásások sok érdekességet rejtettek magukban, de annak történelmi háttéréről bizonyos dolgokat már tudtunk. Végleg be-

fejeződött a monostor helyreállítása, a most folyó munka azonban még több meglepetéssel szolgál. A monostortól 100 méterre feltehetően egy főúri udvarház maradványaira bukkanunk, amely alatt még korábbi épületmaradványok vannak. A finoman emelkedő domb alól előkerült ugyanis egy nagy udvarház alapja, amelyben épen található meg a bolthajtásos pince és az odavezető téglalépjárat. Az egyik kutatóárokban törött habán kerámiákat találtunk és számos zöld színű kerámia kályhacsempét. Ez megerősíti

„Kincserekesők”

feltételezéseinket, hogy valóban egy gazdag udvarházat vallatunk.

— A koráról: a monostort 1388-ban említték utoljára egy oklevélben, ezután valószínű elpusztult, majd a XV. században építették nem messze tőle ezt az udvarházat, ami a török időkben megérte a talált anyag alapján. A bolthajtásos pince meg a környező kőlapok maradványaiból tehát két dologra tudunk következtetni: az egyik az, hogy nagy épület állt itt, amely rangos emberé lehetett, a másik pedig az, hogy nem régebbi a XV. századnál.

„Pusztaszere a nevem, itt szerzett törvényeket Árpád...” Ez a felirat volt található a tábor lakóinak sátra fölött. Ottjártamkor 64-en voltak, a következő turnusra közel 50 főt vártak még. Azt, hogy a pusztaszeri romok ma a föld felszínén vannak és nem a föld alatt, az egyetemistáknak és főiskolásoknak is köszönhető a megye.